

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 27.

V Ljubljani, v soboto 6. julija 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrletno 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista.“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani. Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Vabilo na naročbo.

„Slovenski List“ velja	
za vse leto	8 K,
za pol leta	4 „
za četrletno	2 „

Vsaka številka posebej stane 14 vin. — Plačuje se naprej. — Na naročila brez priložene naročnine se ne bo oziralo. — S 1. julijem t. l. se je pričela nova naročba, na katero vabi

upravništvo »Slov. Lista«.

Oni lepi časi, v katerih so Slovenci vzajemno delovali v blagor naroda, so minili, ko se je pojavil žalostni razkol v središču Slovenije. „Slovenski List“ je zagovarjal od začetka do zadnjega dne željo, da naj se opusti bratomorni boj in naj se visoko povzdigne prapor starega slovenskega programa: vse za vero, dom, cesarja! — Pridružila se je tem starim točkam le še neobhodno potrebna ideja krščanskega socializma kot rešiteljica trpinov naroda.

Program „Slov. Lista“ je znan in ima toliko veljave, da se do danes ni našel človek, ki bi ga pobijal. Do zadnjega sela na Kranjskem sega že razkol, ker tako hočejo osebe, stoječe na čelu strank, Slovenski List bo pa ostal neustrašljivi glas vpijočega v puščavi, kliče: Slovenci, oklenite se starega jedino pravega slovenskega programa, — zjedinite se med seboj in ne sklepajte pogodb s sovražniki Slovencev, sicer boste zakrivali propad našega milega naroda in

vaši potomci vas bodo opravičeno obsojali.

Neustrašljivo in brezobzirno bo zagovarjal „Slov. List“ tudi zanaprej to mnenje. Somišljeniki, razširjajte „Slov. List“ in zahtevajte ga v vseh javnih shajališčih!

Česa je treba kat. narodni stranki?

(Dopis iz krogov kat. narodne stranke.)

„Ako bi sami sebe sodili, bi ne bili sojeni.“ Te besede sv. Pavla veljajo o celi stranki prav tako, kakor o posameznem človeku. Kakor je potreben vihar, da očisti zrak, kakor je potrebna šuka med drugimi ribami, tako je potrebna zdrava kritika o stranki. Človek je vedno zmotan podvržen, in v javnem življenju se večkrat zgodi, da hoče kdo s tem ali onim dejanjem svojemu narodu koristiti, pa provzroči sebi in njemu veliko škodo. Tako tudi cela stranka lahko zavozni na stranska pota, ako njeni voditelji delajo vedno le po svoji glavi in se za sodbo drugih kar nič ne zmenijo.

Hudi kritiki katoliško narodne stranke so pred vsem naši liberalci. Seveda so to večinoma krivični sodniki, ki gledajo le skozi črne naočnike in zato vse vidijo le črno. Vendar pa bi bila za kat. narodno stranko velika napaka, ko bi se proglasila za nezmotljivo in bi prezirala vsako očitjanje nasprotnikov. Bodimo možje in sprejmemo resnico, tudi če nam jo povedo naši sovražniki, in če je nam še tako bridka! Moža, ki je grešil, pa prizna svojo krivdo, vsakdo spoštuje.

Neprizanesljivi kritiki so naši liberalci. A treba nam je kritike tudi iz naše srede. Več ljudi več vidi in več vé, kakor posameznik.

Treba nam je torej najprej zdrave kritike in toliko dušne moči, da resnico sprejmemo, naj pride od te ali one strani.

Dalje nam je treba, da stojimo vedno na strogo katoliškem stališču. Hodimo vedno po poti, ki nam jo je načrtala sv. vera. Vsega kar bi utegnilo zbuditi le kak dvom o nedovoljenosti, se moramo ogibati, da ne bomo dajali sovragom prilike, zasramovati katoliško ime. Le tako nam je zmaga zagotovljena, ker naša zmaga je v imenu Gospoda, ki pa nam bo le tedaj po magal, če se držimo njegovih zapoved. „Hi in curribus et hi in equis; nos autem in nomine Domini Dei nostri.“

Treba nam je sloge. Kolikor glav, toliko misli. Vsem ni nikdar mogoče vstreči. Veliko ljudi hrepeni le po ekstremih, a čednost je v sredi. Tudi ima vsak stan svoje zahteve, ki so več ali manj v nasprotju z zahtevami drugih stanov. Kako je tu sloga mogoča? Le po znanem pravilu: In dubiis libertas etc. Saj na mnoga vprašanja sedanjega časa ni mogoče najti odgovora, o katerem bi se moglo trditi, da je brez dvoma edini pravi odgovor.

V takih stvareh pustimo vsakemu prostost in ga ne obsodimo koj za liberalca, če ni z nami istega mnenja. Toda edini moramo biti „in necessariis“, to je v stvareh, o katerih med pametnimi možmi ni nobenega dvoma. Taka „necessaria“ so n. pr. volitve, boj zoper liberalizem, razširjanje dobrega in zatiranje slabega berila. Vez pa, katera nas mora vedno tesno družiti, bodi ljubezen do katoliške cerkve, kakor družijo vse naše sovražnike sovražstvo do te cerkve. In če se kedaj komu težko zdi v tej ali oni stvari hoditi s katoliško narodno stranko — utegne namreč kdo imeti svoje osebno prepričanje proti stranki — pa naj pomisli, da je glede na njegovo prepričanje vsaj manjše zlo, podpirati to stranko, kakor ji sovražno stati nasproti in podpirati stranko, ki se očitno bojuje proti katoliški cerkvi.

Bistven pogoj obstoja in zmage vsake stranke je dobro in zanesljivo vodstvo. Kar je čreda brez pastirja, to je stranka brez vodstva

Ob Savi.

(Prizór iz naráve. Spisal † Dragotin Kette)

S prijateljem greva proti Savi po rjavi cesti, na kateri so se včeraj koleša globoko udirala v blato, danes docela strjeno in posušeno. Tiho greva drug poleg drugega: meni se zdaj pa zdaj zvrne péta na visókih blatnih robih, prijatelj tu pa tam izlušči z mogočnim čevljem kakov trdovraten kamen iz otrdelega peska in mu odkáže prôstor nekoliko bolj spredaj. Maha z rokama, kakor bi veslal po zraku, a jaz zavidno gledam njegove rokó, ki se ne bojé mraza, čim so moje boječe skrite v hlačnih žépih. Ravno so se nehoté zvišale: hu! danes pa ni ravno gorkó! Njegov nos se drži kakor kužkov-smrček, moji brki kot kužkov rep, kadar se revež izvleče iz vodé, kamor ga je vrgel bedasti gospodar. Bedasti, da, ker misli, da mora kužek vse storiti, kar mu on ukaže. Kužku pa tudi ni vsé po volji, tudi on nakremži gobček in povesi rep!

Oj, ljubljansko polje je pa res široko! Danes je že ponekódi izorano: sveže, črne brazde puhté iz sêbe prav lahne meglice; tam daleč se je spustil na tla kakov vran; tam bližje se preganjajo po cesti dróbní, shujšani vrábci, čivkajo in se jezé: „Čiv, čiv, čiv! Čemu je treba brazd in njiv, če pa ni zrnja v njih, čiv, čiv!“ Tam

še bolj daleč pa se temné majhni gozdíci, morda bukovi, morda hrastovi; nekateri prav tam ob Savi so brezovi in jelševi. Tam najdalje pa se zlaté ostri vrhovi kamniških planin v nebeški modrini, a nad koroškimi vratíci se vzdiguje lahna meglica. Uj, to ti je idilično!

Pred nama na ovinku se prikaže visók križ, nagnjen na cesto. Od tu naprej rastó na obeh straneh mlade murve s svojimi debélími kónci, leskovi grmi, opleteni z neákimi ovijajočimi se rastlinami, tu pa tam kak bezeg z bélím lubjem, toda brez mnogopérnatih listov, brez díšečih kóbulčkov, brez érnih jagodic! Človek nehoté pomisli na pomlad! Kaka vonjava se mora pač tu razširjati, kadar vsé cveté in zelení!

Ah! V lahni sapici se upogibljejo pestri cvetovi, v njih se zibljejo krasnobojni metuljčki z dolgimi tipálkami in črnimi očésci. Roj sitnih mušic se ti zaletava v glavo. Jedna ti pade v okó, in ti mežiš kake četrte ure, dokler jo niso izprale svítle solze iz zardelega očésa. Tam, glej, po zelénem listu leze rjavi hrošč z razpetimi perutími; spodnje prozorne še vedno brené . . .

„Pika polónica, pika polónica!“ se oglasi nekó za cvetóčím grmom, in kmalu nató se prikaže izza vej pedenj-človek, z veslajočo srajco in razkuštraními lasci, na tolsti ročici noseč rdečo živalico, ki ravno napenja okrogli perutničici, da

se zopet dvigne v sínje zrakove . . . A tam, kaj se gláši? Deklíško petje, srebrn glasek, čist kot studena vodica, jasen kot pomlad, nežna pesen národna! Čuj!

Oj zeléni travnik,
Kdê je ótec tvoj?
Kdê je tvója mámica?
Da kramljá s teboj.
To je moja maníca
Rádostna pomlád
To je otec dóbri moj,
Mlad in golobrad . . .

Ah, pomlad, kjé si?

Toda zdaj je vsé pusto in prazno! In náráva zdihúje. In ni je deklíce, da bi vprašala:

Oj zeléni travnik,
Kdê je otec tvoj?
Kdê je tvója mámica,
Da kramljá s teboj?

Saj bi pa tudi bil odgovor žalosten:

Ni je moje mamíce,
Šla je Bóg vé kam,
Ni ga otea mojega,
Zapuščen sem, sam!

Pot naji zdaj privede mimo kakih treh kmetskih híš, navadnih dolgih nízkíh stavb z majhními okenci in visokími slamnatími strehami, in zopet sva na samem. Druga vas leži pred nama. Tu je nekaj več híš, pa ne, da bi se mogli ušteti. Samotno stojé ti kmetski domovi, in niti

Naj si bo v svesti vodstvo kat. narodne stranke, da je v njegovi roki narodova usoda, in naj pozve poprej narodovo mnenje, predno kaj sklene. Stranka pa naj se da vodstvu voditi. Silno žalostno je, če je v stranki več stranic, katerih vsaka dela politiko na svojo roko. Kjer ni discipline, ni zmage.

Česa nam je še treba? Še tega in onega, toda o tem o drugi priliki.

Izvirni dopisi.

Iz Bohinja, dne 2. julija. Dovolite gospod urednik, da Vam poročam o učinku, kojega je napravilo nam Bohinjcem podano odprto pismo g. Pirca Gustlna, vsaj ste nam obljubili, da se bodele tudi za nas zanimali, ako Vam kaj poročamo. Toraj gosp. Pirc nam je odprto pismo pisal, da ga Bohinj premalo uvaža, da „Slovenec“ laže in da on ni poučil velenemca Schalk-a kako naj pritiska na vlado, da bi Bohinjci ne dobili planin. — To odprto pismo je, tako sodimo vsaj mi Bohinjci, nekako lastno priporočilo Pirca za deželnozborsko poslanstvo, katero leži g. Pirc-u ne le v želodcu marveč tudi na srcu. To je neki novi način samohvale in neko prosjačenje, ki nam trdim Gorenjcem ne ugaja, s tem se nam kandidat ne bo omilil. Zanimale so se za Bohinjce oblasti, — možje veljaki, — in razni vplivni veljaki, a nikdo se še ni oglasil zase in terjal zahvale. Ako je g. Pirc res kaj več storil, kakor mu je veleval njegov posel kot tajnik „Kmetijske družbe“, tako je dobil tudi plačilo, saj mu je srednjevaška občina hvalo izkazala s podelitvijo prostora za vilo na najlepšem kraju jezera in to je že nekaj. Od našega prihodnjega deželnega poslanca pa zahtevamo drugih zaslug in drugačnega nastopa.

Zaradi laži, koje očita g. Pirc — dnevniku Slovincu — bode ta list — že sam obračunal, — a glede Schalkove afere moremo pa g. Pirc-a vendar-le vprašati, kdo je Schalku naše gojzde izročil. Mi vemo le toliko, da stoji liberalna-narodna stranka na Kranjskem v zvezi z Velenemci v državnem zboru in osobito s Schalkom, kateri je tej stranki uslugo napravil, da je v zvezi z dr. Tavčarjem in Plantanom napadal dr. Šusteršiča. — Ako vé g. Pirc za človeka, ki je izdal Bohinjce in njih gojzde Velenemcem — na dan z njim. Mi hočemo brati imena in prepričati se v resnici dejstev. Sumničenje nas ne prepriča, naj si bo iz peresa kogar koli. Tako mislimo in sodimo mi Bohinjci in z nami cela Gorenjska. — Toliko v pojasnilo.

Bohinjec.

Iz Idrije, dne 3. julija. Napredni in bistroumni uredniki „Jednakopravnosti“ dobro poznajo načelo Nemcev, ker pišejo: „Nemec gospod, Slovan suženj“, in vendar gospoda okoli „Jednakopravnosti“ prav radovoljno hlapčuje z njihovim vzornikom dr. Kvedrom vred renegatu

gorjanskemu baronu. Res: Nemec gospod, slovenski liberalec suženj. — V notici „Vsprejemni izpiti“ beremo, „da bode imel v počitnicah g. šolski vodja ponavljalno šolo, da se lahko vsi oni, kateri se vsled raznih spletk (!) niso pripravljali za vsprejem, mej počitnicami na to pripravijo.“ Stariši idrijskih otrok so radovedni, kake so te „razne spletke“. ter uljudno vprašajo g. vodjo, zakaj ni med letom zadostno nadzoroval posrednjega učiteljstva, da bi isto storilo svojo dolžnost ter učence zadostno pripravilo za vsprejem v zavod, kjer baje pač ne bodo dosti gledali na to, koliko kdo zna, temveč le na to, da bodo razred napolnili. — Jednakopravnost nam tudi pripoveduje, kaj bode vse v „muzeju“, kateri bode stal vis-a-vis novi realki. Pravi, da bodo notri sami nečistniki in še celo detemorileci. Res lepa vzgoja se nam obljubuje na zavodu, ako bodo imeli dijaki tako „zanimiv“ muzej. — Kako slab prostor je občina kupila za drag denar za bodočo realko, kaže tudi to, da se je oglasilo za potrebna pojasnila za napravo načrtov okoli 60 inženirjev in arhitektov, a načrtov je došlo samo 7; vsi drugi izvedenci pa so s tem, da niso izdelali načrtov, pripoznali, da ta prostor nikakor ni primeren za zgradbo šolskega poslopja. — Dalje pa izvajamo iz tega dejstva še to resnico, kako malo dela imajo inženirji in kako se morajo puliti za svoj kruh, ker se za tako nezatno stavbico, kakor bo bodoča idrijska realka, oglasi kar 60 tekmecey. In iz bodoče idrijske realke bodo zopet le sami inženirji in arhitekti; kam bodedo vendar ž njimi?

Iz belokranjskega Suhorja, 3. julija. V 24. števil. „Rodoljubovi“ se je spravil v enem in istem dopisu, naslovljenemu „iz Drašič pri Metliki“ nek „neizprosen liberalce“ na dva belokranjska ljudska učitelja. Liberalnemu dopisniku se pač vidi na prvi mah, da mu je učiteljski stan popolnoma postranska stvar in da mu je poglavitno to, jeli učitelj liberalce ali klerikalec. Enega povzdigne „Rodoljub“ v nebesa; iz drugega se grdo osebno norčuje. Eden sme voliti po svojem lastnem prepričanju; drugi nikakor ne. G. Murnu iz Drašič se pojejo grozoviti slavospevi; g. Kenda se pa napada na podel način, kakeršnega je res samo zabuhli, rudečelični metliški liberalni dopisnik „Rodoljubov“ še zmožen. In kaj je zakrivil g. Kenda, da se ga napada? Ker je on eden izmej tistih bolj redko posejanih belokranjskih učiteljev, ki noče plesati tako, kakor žvižgata Dimnikov Jaka in Jelenčev Luka tam v Ljubljani; ker ne mara podirati v šoli in po raznih gostilnah, kar sezida župnik z velikim trudom v cerkvi, kakor delajo žalibog marsikje dandanes ljudski izobraževalci. Ker se ravna g. Kenda po načelu, da morata postopati učitelj in duhovnik složno, če hočeta v prid ljudstva kaj doseči, — kar povdarjajo ob vsaki priliki okrajni šolski nadzorniki — zato toliko toče nanj.

Že smo v redkem jasnem gozdiču, a onkraj se ti belijo sipine in peskovine Savine struge. Kakšen je ta gozd. Ali se ne zdi človeku, da je ostal sam v veliki, čarokrasni plesni dvorani! Plesalci in plesalke, vse se je izpršilo . . . , luči po svečnikih ugašujejo, prej dišeči parfumovani zrak je napolnjen k večjemu s prahom in dimom. In vsè je takó strašno pusto in prazno — in v glavi tudi. Le tu pa tam na tléh kak „Plesni réd“ ali kak črni šál ali kaka šatuljica brez bonbonov . . .

Ali tu je pa savski brod! Evo ga! No, lep razgled ti je tu: tam daleč, daleč kamniške planine, a baš pred njimi stojé — zdi se ti — oni črni domóvi v gostem drevju. Visóke lesene hiše na nekóliko vzvišenem prostoru. Dve temni postavi se premikati od tam proti vódi. Saj res, kaj pa pa je tam-le pri vódi? Majhna zidana hišica, dva metra visoka in dva metra dolga, pokrita z déskami, z pedenj-okenci in veliko ribiško mrežo ob strani. Ribarjev dom!

Tu pred teboj pa dereča Sava, med sipinami in peščevinami po ozkih strugah tekoča, globóka tu pa tam kot črna misel, srebropéna Sava!

(Konec prih.)

Živo je nam še v spominu, kake pozdrave so pošiljali sem gori gosp. Kendu ob zadnjih državnozborskih volitvah politični otročaji iz Metlike v svoji bujni domišljavosti. Če ne bode volil Jelenca in Globočnika — so dejali — bode g. Kenda pa ob službo. G. Kenda se je zmenil za take smešnje grožnje toliko kakor za lanski sneg. In od tod tudi izvira ono prismojeno razgrajanje v „Rodoljubu“ proti njemu, ki ga visoko ceni in čisla cela suhorska fara in pozna kot vzornega učitelja, ker je res vnet za blagor njemu izročene dece. Liberalna metliška klepetulja naj bi se le potrudila enkrat sem gori na Suhor in bi videla kako lepega obnašanja so suhorski šolski otroci, kako spoštujejo svojega učitelja!

Naše ljudstvo je spoštovalo g. Kendo vedno kot izbornega učitelja; a ga sedaj stokrat bolj spoštuje, ker zna dobro, da je njegovo prepričanje isto, kakeršno je cele suhorske fare.

In če jadikuje „neizprosen liberalce“, da je padel ugled g. Murna pri narodu, naj si on to sam sebi pripiše in „svojemu lastnemu prepričanju“, katero ga je napotilo, da je volil „svojega tovariša Lukca!“

Kar se pa tiče ljubljanskih visokih šol, naj ima „Rodoljubov“ dopisnik jezik kar za zobmi; dokler mu je vsakdanja duševna hrana ono časopisje, katero zalaga s svojo neumnostjo dr. Strecker, tát srebrnih žlic po farovžih in denarja iz cerkvenih pušic. Sploh pa si dovoljujemo ob tej priliki vprašati tudi mi „neizprosnega liberalca“ ko on očita preteklost drugim, kakšna je pa vaša? Kdor ima maslo na glavi, naj nikdar ne hodi na solnce!

Toliko v obrambo resnice za danes. Morebiti se v kratkem zopet oglasimo in takrat bodedo sploh pojasnili razmerje belokranjskega učiteljstva, ki vlada mej njimi samimi in njihovo sedanje razmerje do ljudstva. Lahko pa že danes povemo, da bodedo korenito vsakemu posvetili, kakor mu gre, pa tudi vsacega pohvalili, komur hvala.

Politiški pregled.

Kvota. Državni zakonik 29. m. m. objavlja cesarsko pismo do ministerskega predsednika Körberja, s katerim krona določa kvoto za dobo od 1. julija 1901 do 30. junija 1902, torej za eno leto. Kakor ni bilo seveda drugače pričakovati, se je krona odločila za sedanje razdeljenje prispevkov za pokritje skupnih potreb obeh državnih polovic. Dežele, zastopane v državnem zboru, bodo plačevale $66\frac{46}{49}$ odstotkov, dežele ogerske krone $33\frac{3}{49}$. Ta pravica izvira kroni iz § 3 državnega zakona od 11. decembra 1867, ki določa, da v slučaju, ako med obojestranskimi zakonitimi zastopi ni prišlo do sporazumljenja glede prispevkov za skupne potrebe, pripade odločitev kroni.

Razmerje med Avstrijo in Ogrsko. Naravnostnih (direktnih) davkov se plačuje v Avstriji 56.7% , na Ogrskem 43.3% , prebivalstva ima Avstrija 57.6% , Ogrska 42.4% , državnih izdatkov ima Avstrija 60% , Ogrska 40% , uvoza ima Avstrija 64.8% , Ogrska 35.2% , izvažja se iz Avstrije 67.2 odstotka, iz Ogrske 32.8 odstotkov, nenaravnostnih (indirektnih) davkov se plačuje pri nas 65.8% , na Ogrskem pa 34.2% . Ako se vzamejo v poštev te številke, pridemo do sklepne kvote: Avstrija 31.3% , Ogrska 38.7% . Sedaj veljavna kvota pa določuje Avstriji 65.4% , in Ogrski 34.6% skupnih izdatkov; ti skupni izdatki obeh polovic znašajo 345 milijonov kron, in leta 1902 bodo znašali celo 364 milijonov kron. Vsak odstotek pomeni torej 2.4 milijona kron. Če obvelja sedanja kvota, plača Avstrija 154.3 milijonov kron, Ogrska pa le 81.8 milijonov kron. Kot razvidno, je vprašanje o nagodbi in kvoti, s katerim se bosta bavili naša in ogrska zbornica v jesenskem zasedanju, jako važno.

Židovska zmaga. Nemški radikalci so pred krepko organizovanimi kršč. socialci izgubili ves pogum. Poslali so nemški radikalci v svet vest, da za prihodnje dopolnilne deželnozborske volitve v okraju Favoriten ne kandidujejo. Tudi nemška ljudska stranka je izdala tako izjavo. Obe stranki nočete več pokušati kislega grozdja verjetno pa je bilo, da bodede šle obe nacio-

otrok, teh navadnih reprezentantov vaškega življenja, niti teh nobenega ne zagledaš na trdi poti. Kako pač tudi, saj je vendar mraz, snega in ledú, jedine zimske vabljujivosti, ni tu nikjer. Tam pred zadnjo, nizko hišico z gróznim, svetlozelenim grózdom na zidu stoji velik kmetijski voz, naložen s samimi trebušastimi vrečami. Ravno ta hip stopi iz tézne véže njegov lastnik, visok in krepák možki z dolgim bičem v róci. Debela glava s širokimi lici in majhnimi, sivkastimi očmi čepí mu na močnem vratu, ki je pa vès zavít v debelo, pisano zavratnico. Kakor je stopil kmetijski človek iz véže, kihnil je močnó, takó da so iskri vranci, upreženi v težaski voz, natégnili ušesa, uzdignili repóve in hoteli voz naprej zavleči.

„E-e-e — gá!“ zavpil je vozník, „Grga, stopi pred kónje, áta!“

Prihítel je iz hiše bosopet in razoglav deček z mókrim nosom. Trudil se je na vsè načine, da bi prerezal debelo leškovo šibo z „rdečim piščem“, zraven pa energično vlekel v nósek indiskretnega ubežnika — vsakih pet sekund. Vstópil se je pred kónje in včasih pogledal v njihove velike oči in zopet zamrmral, a konji so modro majali z glavami, kot bi hoteli reči: Smrkelj ti!

Toda pojdiva, pojdiva naprej!

nalni stranki s svojimi glasovi pomagat proti krščanskemu socializmu — internacionali. To se je tudi zgodilo. Skupno z nemškimi liberalci so te stranke pomagale pri volitvi židovskemu soc. dem. kandidatu dr. Adlerju, ki je bil v okraju Favoriten tako izvoljen samo z 69 glasovi večine, Adlerjevi pristaši so sleparili na vse načine, okolu 30 soc. dem. je zaprtih radi sleparenja z glasovnicami. Volitve bodo najbrže razveljavljene.

Vojna v južni Afriki. Kakor naraščajoča povodenj sili Angležem za petami nezgoda za nezgodo v južni Afriki. Viri poročajo, da so Buri pritiskali v Kapsko kolonijo ter da je velik del kolonije že v njihovih rokah. Angleži pa trumoma zapuščajo to svoje ozemlje ter se pomičejo proti morju. Cele trume angleških naseljencev se podajajo čez morje proč. Buri stoje pod poveljstvom svojih pogumnih četovodij Herzoga. Krui-tzingerja, Malana, Scheppersa, Branda in Foucerja. Zdaj je že nad 10.000 mož v Kapu, a ondi se jim približuje staro in mlado, kar ne mara Angležev in njihovega nasilnega gospodarstva. Pred tednom dni ugrabili so Angležem 500 konj pri Collesbergu. Sam Angleški list „Daily Mail“ poroča, da so Buri danes že gospodarji Kapskega od Dortrechta do Willomora in Kenharta, ki je bilo do sedaj angležka posest. Temu pogumnemu nastopu Burov pa se Angleži ne morejo upirati, ker so preslabi in to uvidevajo že v Londonu. Radi teh razmer v južni Afriki se je razcepila liberalna stranka v več taborov in je ostalo v stranki pravih vojne željnih radikalcev le par mož Chamberlainove vrste. A tudi teh mož se že polasča prepričanje, da Buri ne nameravajo nič drugega nego zapoditi Angleže ne le iz Kapa, marveč iz cele južne Afrike.

Domače novice.

Pozor! Pozor! Na Koroškem in Štajerskem se gode čudne reči. Povsod napredujejo Nemškutarji in jemlje slovenske občine. Ni čudo! Iz Kranjske, kjer je glavna moč slovenstva, ne dobivajo ondotni Slovenci niti gmotne niti moralne podpore, pač pa pohujšanje. Kdo naj bo še Slovenec, ko kranjski liberalci božajo in hvalijo in podpirajo Nemce, zatirajo pa svoje brate, kateri še žele ohraniti katoliško vero! Štajerski slovenski poslanci so sklenili sklicati v Maribor shod zaupnih mož, da se posvetujejo, kaj bi bilo storiti ob rastoči skrajni nevarnosti. Prav imajo, če bodo mejo zagradili proti vltomu liberalizma Tavčarjevih mladeničev. Jedino le sloga mora rešiti Štajerce, sloga je pa le mogoča, ako se ne bode napadala katoliška cerkev. Slovenski deželni poslanec piše v „Domovini“, da je prepričan, da je škodljiv slovenskemu narodu. „Slov. Narod“ pa pravi, da je ta izrek puhla fraza. Štajerci naj si to dobro zapamtijo. Zadnji čas je, da bi se sešli možje vse Slovenije in da bi se resno pomenili, kako bi bila sloga mogoča. Nujno potrebno je, da bi se sešli tudi časnikarji, katerim sloga med Slovenci ni puhla fraza.

Pridiga dr. Tavčarju. „Jug“, katerega izdaja nekaj mladih Slovencev na Dunaju, ki niso v nikaki zvezi z našim listom, piše v svoji 7. številki: „Naš narod je izdan, brezpraven, brez gospodarja; dne 1. junija 1901 je bila slovesno proglašena internacionala, ta dan je namreč dr. Tavčar v državni zbornici javno prisegel na internacionalizem in svečano vskliknil: „Mi sanjamo o veliki slovanski liberalni stranki, ki se osnuje enkrat v tej hiši. Avstrija se ne sme vladati niti nemško, niti slovansko, ampak liberalno!“ Kri nam je zastala, ko smo slišali te besede iz ust slovenskega poslanca; dr. Tavčar ni protestiral proti temu, da sme peščica Nemcev delati z ogromno večino Slovanov, kar hoče; ni zahteval, da se mora vladati v Avstriji slovansko; ni zahteval slovenske avtonomije, slov. vseučilišča in slov. srednjih šol; ni protestiral, da nimamo Slovenci na Koroškem nobene ljudske šole, ampak potegoval se je za internacionalni liberalizem. Zadnja leta ni bilo v parlamentu več nič slišati o liberalizmu, šele letos ga je začel spet od mrtvih obujati dr. Tavčar. In taka blaznost: velika slovanska liberalna stranka. S kom? Ali s Poljaki, Jugoslovani, Mladočehi ki

so se zvezali s Staročehi, da se obranijo čeških radikalcev in agrarcev? Začeli smo dvomiti, da bi bil dr. Tavčar to resno mislil; sami sebe smo hoteli pregovoriti in iskali smo protidokazov. Thalasa! Ali ni izjavil dr. Tavčar pred govorom, da je bolehen? Torej govorila je le bolezen iz njega. Thalasa, thalasa! Ali ni tudi rekel: mi sanjamo? Samo sanje so bile, ne resnica. Obliče se nam je vjasnilo in oddahnili smo si polajšani, osvobojeni. Saj to tudi ni mogoče; nikoli se ni še slišalo, da bi bil izdal kak Slovenec svoj narod in se ogreval za internacionalo. — Ali naše veselje je bilo kratko. Ali še niste slišali, da se je marsikateri zločinec že izdal v sanjah, da je torej dvojna resnica, kar pove človek v sanjah? In dr. Tavčar se je izjavil v sanjah... torej vendar strašna resnica! Pustimo to, žalostno in smešno je ob enem. Ozrmo se rajši v vedro bodočnost. S svojim internacionalnim liberalizmom se je dr. Tavčar za vselej onemogočil kot slovenski politik. — Mi to „pridigo“ dr. Tavčarju prinašamo brez komentarja in le želimo, da bi se Tavčarja ta „pridiga“ vsaj nekoliko prijela, — Isti list pravi o „Narodovem“ napadu na „Krščansko žensko zvezo“: „Ta brezprimerno surovi napad se ni pristudil v dno srca samo tistemu, ki nima srca. Liberalni „akademiki“ so se tu pokazali v luči tako predorne svetlobe, da bi moral izpregledati zadnji slepec; videti prave, tajne namene ljub. internacionalnih liberalcev, reči: fejl ter obrniti hrbet“.

§ 303 in motenje vere. Letos spomlad je „Slov. Narod“ nesramno fruktificiral na korist liberalcev zadevo gospe Turkove iz Drage, ker jo je c. kr. višje sodišče v Gradcu oprostilo obtožbe zaradi njenega čudnega vedenja v cerkvi, ko je glasno ugovarjala duhovnu, ki je po pridigi pred nadaljevanjem sv. maše raz prižnice govoril zoper „Slov. Narod“. Graško sodišče je izreklo, da vedenje gospe Turkove ni kaznjivo, ker se ni zgodilo med bogoslužnim opravilom. Ne davno sta pa stali pred kasacijskim dvorom na Dunaju dve ženski, ki sta bili obtoženi, da sta se pri vhodu v neko katoliško cerkev, ko so bili verniki že v cerkvi in se je za daritev sv. maše napravljaj, na pohujšljiv način sprli in bili kaznovani po § 303 zaradi motenja vere. Ženski sta si pritožili, češ da se sv. maša še ni pričela, da molitve vernikov pred sv. mašo nimajo značaja bogoslužja in da torej ni bilo še pravega bogoslužnega opravila. Najvišje sodišče je pa pritožbo zavrglo z motivacijo da se omenjeni § ne ozira samo na bogoslužno opravilo, ampak tudi na čas, ko je ljudstvo zbrano in se na to opravilo pripravlja. Gospa Turkova bi bila tedaj brez dvoma obsojena, ako bi se bila stvar gnala do najvišjega sodišča.

Mešana družba. V Ljubljani grade poleg cerkve sv. Jakoba poslopje za deklško šolo. Po zunanosti soditi, bode nova šola zgrajena po vseh predpisih modernega šolskega stavbarstva. Zunanje stene krasi razni reki in imena slovitih pedagogov. A tu je zbrana čudna družba! Poleg Slomška, Praprotnika, Komenskega in drugih se nahajata tudi Jacques Rousseau in prof Lev Tolstoj. Francoski revolucionar in ruski fantast, s svojimi nekrščanskimi načeli naj bi bila vzor našim vzgojiteljem in vzgojiteljicam? Slomšek bi se lepo zahvalil za tako družbo. V teh imenih se jasno izraža sedanja pedagoška zmedenost, ki nima niti trdnega temelja niti stalnih ciljev, temuč omahuje sedaj na desno sedaj na levo. Zato so pa tudi vspehi malo povoljni.

„Slov. Učitelj“.

Trgovski pomočniki v Ljubljani so pričeli odločneje zahtevati nedeljski počitek. Prav imajo! Dolžnost vsakega trgovskega nastavljenca je pridružiti se skupni zahtevi za nedeljski počitek, občinstvo pa naj zahteva trgovskih pomočnikov podpira s tem, da ne bo kupovalo ob nedeljah.

Iz Goč na Vipavskem prihaja nam poročilo, da je sodnijska obravnava dokazala, kako lažljivo je bilo „Narodovo“ ypitje, da so „goški klerikalci“ napadli liberalce v Glažarjevi gostilni v Branici. Gočani so bili pred sodiščem vsi oproščeni, pač pa so bili trije liberalci kaznovani z jako občutnim zaporom.

Učence ljudske šole samo-morilec. Iz Mirnega pri Trebnjem poročajo da se je neki 13-letni

deček, učenec tamošnje ljudske šole — obesil. Šel je v bližnjo goščavo in se tam obesil prav nisko od tal. Ko so ga našli je bil že mrtev.

Uspeh nove šole. „Slov. Narod“ poroča, da je bil učenec Ignacij Komat na Mirni že 13 let star, pa še ni bil več čitanju. Ker je zdvojil da bi se v novi šoli sploh mogel naučiti brati, je šel v bližnjo goščavo in se je tam obesil.

Zaključek šolskega leta na srednjih šolah ljubljanskih. I. drž. višja gimnazija v Ljubljani je zaključila šolsko leto dne 3. julija. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 594 dijakov. Mej njimi Ljubljančanov 161, Kranjcev sploh 339, ostali so rojeni v bližnjih deželah. Slovenski materin jezik je imelo 491 dijakov, nemški 101 in laški 2. Katoličanov je bilo 591, evangeliška 2, grškokatoliški 1. Najmlajši dijaki so imeli po 11 let, najstarejši je imel 24 let. Odličnjakov je bilo 59, prvi red sta imela 402 dijaka, drugi red je imelo 50 dijakov, tretji red 18 dijakov. Radi boleznim neizprašani so ostali 3 dijaki. Ponavljalni izpit je dovoljen 62 dijakom. — Na c. k. r. moškem učiteljskišču je bilo 94 gojencev, in sicer v I. letniku 23, v II. 25, v III. 25, v IV. 21. Izmed teh je prebilo 73 z dobrim uspehom, 5 z nezadostnim uspehom, 16 jih pa sme ponavljati izpit v jeseni. Na c. k. r. ženskem učiteljskišču je bilo koncem leta 161 gojenk, in sicer v I. letniku 40, v II. 40, v III. 41 in v IV. 40. Izmed teh je prebilo leto 155 z dobrim uspehom, 1 z nezadostnim uspehom, 3 smejo ponavljati izpit v jeseni, 2 ste pa ostali neklasificirani radi boleznim.

Propal je pri občinskih volitvah na Pijavi Gorici župan Jamnik, „Narodov“ pristaš. Na Ižanskem je s to volitvijo popolnoma odklenkalo liberalcem.

Slovenska politika na Štajerskem. O zborovanju katoliškega političnega društva za vranski okraj, ki se je ob mnogobrojni udeležbi vršil na Gomilskem se poroča, da so bile na shodu soglasno sprejete naslednje resolucije: 1. Naši deželni poslanci so sklenili, da ne pojdejo v graški deželni zbor, ker v zbornici samej nasproti surovej večini ničesar ne morejo doseči za svoje volivce in ker se tudi c. kr. vlada prav nič ne ozira na njihove zahteve. Volivci, zbrani na shodu kat. polit. društva na Gomilskem, v tem popolnoma soglašajo s svojimi poslanci ter jih ob enem pozivljajo, da grede med ljudstvo in da se po celem spodnjem Štajarju začne enkrat odločna akcija za odločitev od Gradca in za ustanovitev namestniškega oddelka v Mariboru ali Celju in šolskega sveta za slovenski del dežele. Ta resolucija in še druga, ki je krajevnega pomena, zaradi uravnave reke Boljske, sta se poslali v uvaževanje g. deželnemu poslancu, dr. Iv. Dečko. 2. Volivci zbrani na shodu kat. polit. društva na Gomilskem izražajo željo, da se vsi hrvatski in slovenski krščanski poslanci združijo na Dunaju v eden klub ter ob enem še posebno ostro obsojajo needinost štajarskih zastopnikov. 3. Volivci zbrani na Gomilskem odločno ugovarjajo volilni preosnovi za deželni zbor štajarski v prilog našim verskim in narodnim nasprotnikom. 4. Volivci zbrani na Gomilskem izražajo željo, da se ustanovi za Slovence na južnem Štajerskem skupno politično vodstvo iz najodličnejših mož v zvezi z državnimi in deželnimi poslanci na starem geslu: Vse za vero, dom, cesarja.

Na Rakeku so bile včeraj že letos tretjič občinske volitve. Tudi to pot so se liberalci opekli. Prodrli so krščanski možje. Liberalci so popolnoma poraženi. Slava!

Rojanskega župnika Juricec je tržaški škof suspendiral, ker se je upiral škofovim naredbam in je Juricec hotel kar na svojo pest brezsrčno zatirati Slovence.

„Gorenjski slavček“, izvirno slovensko opero v III. dejanjih, katero je uglasbil g. Anton Foerster poda „Glasbena Matica“ kot premijo svojim članom in sicer v klavirski opravi s popolnim tekstom in sceničnimi opazkami.

Zopet dva velika požara. V Velikem Mrševem na Dolenjskem je ogenj uničil 24 posestnikom poslopja, pohištvo, živež in obleko. Škode

je nad 100.000 Kron. Ista vas je že popolnoma pogorela pred 35 leti. Cesar je pogorelcem daroval 2000 kron; dež. zbor kranjski pa 3000 K. — V Kočevski Reki je pogorelo mnogo poslopij in cerkev.

Umrl je dne 27. junija v Zalogu pri Cerkljah upokojeni župnik č. g. Andrej Šarc, star 74 let. — V Gradcu je umrl t. č. predsednik „Triglava“ cand. iuris J. Kolar. — Umrl je v Gorici Anton Grusovin, posestnik in izvošček v 65 letu svoje dobe. — V Kobaridu je umrl umirovljeni orožniški postajevodja g. Franc Štih. — Umrla je v Novem Mestu g. Tereza Wencais, soproga c. kr. davčnega kontrolorja v 43 letu svoje dobe.

O dolenskih železnicah se je v dež. zboru sklenilo: 1. V Žlebiču naj se napravi postaja (priporočal je zlasti poslanec Pakiž); 2. za Ljubljano naj se napravi živinsko prekladišče; 3. tarifi za prevoz premoga in opeke naj se vravnajo; 4. uvažuje naj se, da bi ne kazalo pri zamenjavi pragov uporabljati impregniranih pragov iz bukovega lesa.

Imenovanja. Imenovani so gg. Jos. Maier, vodjem nove III. mestne deške šole v Ljubljani; Fran Gaberšek, proviz. vodjem I. mestne deške ljudske šole; učiteljem na novi III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani pa so imenovani gg. učitelji Fran Marolt z Brda, Karol Simon iz Velikih Lašč, Viktor Jaklič iz Št. Vida in Iv. Levec iz Radeč. — Poštnimi asistenti so imenovani v Gorici poštni asistenti gg. Anton Berger, Jožef Bozja, Edvard Burian v Ljubljani; Juli Eržen, Fran Bjekar v Trstu. — Poštni oficijal g. Anton Pezdnič je premeščen iz Pazina v Gorico. Tajnik kranjske dež. vlade g. Viljam Haas je imenovan okrajnim glavarjem. Okrajni nadkomisar g. Viktor Parma in tajnik kranjske dež. vlade g. J. Tekavčič sta imenovana okrajnima glavarjema. — G. dr. Jožef Tičar iz Trboja je vstopil kot volonter v tukajšnje dež. bolnico. — Poštnim oficijalom je imenovan poštni asistent g. Fr. Drevenšek v Zidanem mostu. — Prof. na gimnaziji v Kranju g. Leopold Poljanec je premeščen v Maribor, suplent na gimnaziji v Gorici g. Fran Žniderčič je imenovan profesorjem istotam. Naučni minister je podelil učiteljsko službo na državni gimnaziji v Kočevju začasno vpokojnemu prof. gosp. Edv. Philippu, prof. na novomeški gimnaziji g. dr. Pipenbacherju učiteljsko službo na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, prof. g. dr. Iv. Tertniku v Mariboru mesto na II. drž. gimnaziji v Ljubljani. Dalje je imenoval za redne učitelje g. Antona Jošta v Pazinu za Kočevje, g. Ivan Matelja v Ljubljani za Novo mesto, gospoda Karola Schratzerja za realko v Ljubljani in gospod Antona Zupana za gimnazijo v Kranju. — Gdč. Franja Tavčar iz Cirknice je imenovana učiteljica v Št. Jerneju, učiteljska kandidatinja Darinka Franke pa učiteljica v Škocjanu. Iz Idrije se nam poroča, da je mestni zastop imenoval profesorja na Ljubljanski realki, g. Karola Pirca ravnateljem mestne realke, g. dež. poslanca dr. Dan. Majarona pa častnim meščanom.

Častni občani: Častni občani občine Cerklje na Gorenjskem so postali vsled jednoglasnega sklepa občinskega zastopa v Cerkljah dne 30. junija 1901. gospodje: Preuzvišeni g. dr. Anton B. Jeglič, knezoškof ljubljanski; g. Martin Pogacar, č. kanonik in knezoškofijski kancelar v p. v Ljubljani; g. Andrej Kalan, stolni kanonik in vodja Marjanišča v Ljubljani; g. dr. Ev. Krek, profesor bogoslovja v Ljubljani; g. Anton Koblar, dekan v Kranju; g. Davorin Jenko, skladatelj v Belgradu.

Izseljevanje v Ameriko. Meseca junija t. l. je obpotovalo z ljubljanskega južnega kolo-dvora v Ameriko 197 oseb. Zaradi nameravanega izseljenja pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti je bilo aretovanih 6 oseb. Tudi je bil eden agent za izseljenje prijel.

V kranjskem deželni zboru je poslanec Pfeifer priporočal zgradbo mostu čez Savo med Čatežem in Brežicami; poslanec Schweiger pa preložitev klanca pod Oskoršem na okrajni cesti iz Metlike na Drešiče. Poslanec Žitnik je predlagal naj dež. odbor glede zgradbe okrajne ceste iz Hinj in dalje do Žvirč ali Ambrusa dožene obravnave z udeleženci in tudi izposluje izjavo oblastev iz javnih in vojaških ozirov.

Poslanec Žitnik je dalje priporočal zgradbo mostu čez Krko pri Dobravi. Slovenski in nemški liberalci so v deželni zboru glasovali proti predlogu poslanca Ažmana, naj se na progi bohinjske železnice brez posebne potrebe ne ukazuje delati tudi ob nedeljah in praznikih. Taki so ti svobodoljubni liberalci „prijatelji“ slovenskega delavstva! Ob enem so liberalci pobili predlog posl. Ažmana glede nekaterih vmesnih postaj na isti železnici. Tako so se liberalci zopet pokazali kot srditi nasprotniki slovenskega delavca in kmeta. Poslanec Pfeifer je izposloval za pogorelce v Vel. Mraševem dež. podpore 3000 kron. Glede ceste Loka-Kranj se je sklenilo naročiti dež. odboru, da se v tem zasedanju predloži dež. zbor svoje poizvedbe in priprave, oziroma načrt zakona za uvrstitev okrajne ceste Loka-Kranj med deželne ceste. Sklenilo se je narediti načrt za uravnavo Gradašice. Poslanec Žitnik je govoril za to, naj dež. zbor ne postopa tako strogo pri načrtih za male vodovode in naj dovoljuje podpore za kapnice, kale in male vodovode brez prestrogih pogojev, poslanec Zelen je priporočal, naj smatra dež. odbor dobavo vode na kraških tleh za nujno, ker kraška tla so v prvi vrsti potrebna dobre pitne porabne vode. Sprejet je bil predlog poslanca Žitnika: Dež. odboru se naroča, naj vse potrebno ukrene, da se čim preje prične uravnavati potokov Sore in Račevo v žirovski dolini in da se ustanovi vodna zadruga, ki bode vzdrževala izvršene zgradbe. Sprejeto. Posl. Pakiž je priporočal odvajanje poplavne vode v Struški in Loškopotški dolini. Deželni predsednik je odgovarjal, da je stvar v dobrem teku. Posl. Zelen je vprašal, kaj je s pripravami za uravnavo Pivke. Dež. odbornik Povše je odgovarjal, da bode mogoče že v bodočem zasedanju sklepati o predlogih. Posl. Povše je vprašal dež. predsednika, kaj je z osuševanjem ljubljanskega barja. Dež. predsednik je odgovoril, da je Podhagskega načrt že zastarel in ga sedaj proučujejo v ministerstvu. Posl. Povše je izrazil željo, naj bi se še to leto načrt primerno popravil, da bode mogoče že v bodočem zasedanju poročati o pričetku dela. Posl. Ažman je priporočal kapnico na Pokluki. Dež. odbornik Povše je izjavil, da je prvotni načrt za ambruški vodovod pomanjkljiv in ga bode treba spopolniti. Udeleženci pa se morajo zavezati, da prevzamejo odmerjene jim prispevke. Poslanec Modic je opozarjal na potrebo vodovoda v Planini pri Rakeku ter je izražal željo, naj bi se deželni prispevek zvišal od 20 na 25%. Posl. Schweiger je priporočal belokranjske vodovode, posebno one, ki bi se zvezali s črnomaljskim vodovodom. Glede suhorskega vodovoda pa je predlagal, naj se vodovod v Suhor prizna nujnim in dež. odboru naroči, da izvrši poizvedbe in dež. zboru predloži načrt. Posl. Zelen je toplo priporočal vodovod v Novo Sušico. Dež. odbornik Povše je odgovarjal, da je načrt gotov in že pri vladi za državno podporo. Posl. Pfeifer je priporočal pospeševanje prešičoreje ter je stavil sledečo resolucijo: „Deželni zbor skleni: Deželni odboru se naroča, da izposluje pri c. kr. vladi izdatnejše podpore za pospeševanje prešičoreje, za premovanje in za nakup plemenskih merjascev in svinj, ki bi se kranjskim gospodarjem oddala brezplačno, ozir. po nizki ceni“. Posl. Schweiger je stavil resolucijo, naj se revnim kmetovalcem brezplačno deli Gombačevo „Umno kletarstvo“ Isti posl. Schweiger je prosil, naj dovoli podporo onim posestnikom, katerim je na Dolenjskem toča vse poljske pridelke pobila. Od obč. ceste iz Mirne peči na Dolenjskem se je 1300 metrov dolga proga uvrstila med okrajne ceste. Posl. Povše je predlagal: Deželni odboru se naroča odrediti, da mora deželni tehnik, ki bo vodil zgradbo novomeškega vodovoda, ob tej priliki proučiti vse vodne razmere v podgrajskem pogorju in v stopiški pokrajini ter da izdela načrt za preskrbljevanje teh vasij s pitno vodo, kakor je to dež. zbor že v svoji seji dne 5. maja leta 1899. sklenil s tem, da je pritrdil resoluciji g. poslanca V. Pfeiferja. Sprejeto. Kakor se vidi, razvijajo naši poslanci v deželni zboru jako živahno delavnost.

Društvo tiskarjev na Kranjskem priredi jutri ob lepem vremenu izlet na Vintgar-Bled. Prijatelji društva dobrodošli!

Drobne novice. Nevarno je obolel g. Ivan vitez Nabergoj na Proseku. — V Aleksandriji so pokopali g. Antona Lebana, lastnika tovarne za led. — Poročali smo, da je morilec svoje žene Frančič ušel iz novomeških zaporov. Frančiča so sedaj zaprli v Ameriki, kjer je ogoljufal mnogo Slovencev. Sedaj sedi Frančič v jolietški ječi, ko pa prestane kazen za svoje goljufije v Ameriki, ga bodo oddali Avstriji. — Pred tržaškimi porotnim sodiščem je bil obsojen Rihard Camber na 4 tedne zapora. Porotniki so bili mnenja, da je Camber potom tiska razžalil nekoga dr. Cusino. — Umrl jo v Toplicah c. kr. žandamerijski vodja g. Fr. Puček. — Pobegnil je iz Gorice 25letni topničar Julij Knap. — Iz goriške norišnice je ubežal neki Franc Gulič iz Sežane. Tekel je proti Soči in skočil vanjo. Le s težavo so ga rešili iz vode. — Preselil se je iz Celja g. dr. Vladimir Ravnihar in pa g. Ante Beg. — Električno razsvetljava dobe Radeče na Dolenjskem. — Učitelj „Glasbene Maticice“ v Ljubljani, g. Josip Prochazka dobil je za svojo najnovejšo skladbo „Trio za klavir, gosli in čelo“, od odbora za gojitev komorne glasbe v Pragi pohvalno priznanje in častno nagrado 400 K. — Pri Beričevem so v Savi našli mrtvega P. Krapa, katerega so pogrešali 25 dnij. Napadli so ga fantje, uropali mu denar in ga vrgli v Savo. — Pet tisoč kron je daroval g. Franc Kalister iz Trsta, podpornemu društvu za slovenske visokošolce. — Poročil se je v Ljubljani g. Franc Drogenig z gdč. Mici Miklauc. — Slavnost gasilcev. Petindvajsetletnica gasilnega društva v Škofji Loki se bo vršila 4. avgusta t. l. — C. kr. vinorojeski inspektor c. kr. poljedeljskega ministerstva gosp. Fran Kurmann bode v prihodnjih dneh prepotoval Kranjsko. — Romarjev na Brezje se je peljalo s posebnim vlakom skozi Ljubljano iz litijske okolice okoli 400. — Ponesrečila se je v Reichenburgu soproga brzojavnega inspektorja Julija Novotnega. Gledala je delavce, ki so razstreljavali skale. Nek odpadki skale jo je tako hudo zadel, da je vsled poškodbe umrla.

Toča je v črnomaljskem okraju dne 25. t. m. napravila okoli 60.000 kron škode.

Dobro ga je zavrnil. — Narodni „naprednjak“ se je prepiral s klerikalcem male postave. Zavedni klerikalec mu jih je take solil, da je naprednjak bil ves iz sebe. Ves razjarjen zakričal nad klerikalcem: „Ako mi ne umolknete, vtaknem Vas v žep“. „Brr“, odgovori klerikalec „vtaknite me raje v svojo glavo, v njej je veliko več prostora“.

V cerkev tresčilo. Dne 29. junija je tresčilo v cerkev Sv. Lenarta nad Škofjo Loko med popoldanskimi litanijami. Nesreča se ni zgodila nobena, le velik strah je nastal med verniki. Župnik Ivan Volk je zbegane ljudi s svojo ravnodušnostjo kmalu pomiril.

Odkritosrčen Velikonemec je Wolfhard, državni poslanec za Maribor in druga mesta je pri veliki pojedini nemških turnarjev povedal, da je namen nemških turnarskih društev boj proti Slovincem in pa zvesta straža na potu, ki pelje iz Nemškega do jadranskega morja. Tako poroča zadnja „Mariboržanka“ na str. 2. Vlada, ali si slišala? Kdo ščuva ljudstvo zoper ljudstvo? Kaj bi bilo, če bi kak Slovenec kaj takega rekel?

Samomor. Dne 26. junija predpoludnem se je v poslopju vodstva drž. železnic v Beljaku sam usmrtil pregledovalec drž. železnic, F. Jakubec. Z žepnim nožem si je na stranišču prebodel srce in obležal takoj mrtev. Uzrok samomora je bila baje bolezen. Jakubec je bil star 47 let in je zapustil vdovo in troje otrok. — Blizu Brnce se je dne 25. jun. ustrelil 21letni Jan. Fridan iz Ljutomera.

Razne stvari.

Jubilej sv. očeta. 20. febr. 1902. l bode sv. oče Leon XIII. praznoval 25letnico svojega pontifikata.

Barogova cerkev pogorela. St. Paul. Minn., se poroča: Stara katoliška cerkev v La Pointe je v ponedeljek zjutraj do tal pogorela. To je

bila nekaka božja pot in vsako leto jo je obiskalo več sto izletnikov in turistov. Leta 1835. jo je dal sezidati Friderik Baraga blagega spomina, prenovljena pa je bila v poznejših letih. Znamenita je bila radi svoje umetniške slike „Kristusa snemajo s križa“, katera je bila dana v dar — kakor pripovedujejo Indijanci, — La Pointskemu misijonu od misijonarja Marquette l. 1669. Slika je bila znana daleč na okrog in sumi se, da je nekdo sliko ukradel in da bi odvrnil sum, še cerkev zažgal.

Uravnava vode. Ministerski predsednik je naročil vsem načelnikom deželnih vlad, da naj stopijo takoj v dogovor z deželnimi odbori ter sestavijo načrt, po katerem naj bi se uravnale reke v posameznih deželah, izvršila poljedelstvu koristna podjetja in kako bi se mogli stroški pokriti.

Ožje volitve na Nizozemskem so zapečatile poraz liberalcev. Mej tem ko so imeli v prejšnji zbornici sicer neznatno večino 5 glasov, so padli sedaj na 36 članov med sto poslanci. Pripomniti pa treba, da so med temi 36 možmi vsi liberalci vseh mogočih frakcij in tudi trije socijalni demokratje. Konservativna večina šteje sedaj 58 mož.

Barvo spreminja. Iz Evanstona v Ameriki poročajo: Boyce Johnson je sin nekega Francoza, mati pa je bila mešanega plemena pol Indijanka, pol Zamorka. Doslej je bil Boyce Johnson lepo čokoladno temne barve in Zamorci so ga prištevali svojim. Že leta 1893. pa so se začele na njem kazati bele pege in na prigovarjanje nekega črnega rojaka je spremenil podnebnje in se preselil v Denver. Vse ni nič pomagalo, bele lise so se čimdalje bolj večale in usoda je pretila spremeniti polagoma mešanega Zamorca v čistega Kavkazca. Nesrečnega črnca so njegovi rojaki zaradi spreminjevanja barve silno sovražili in ubogi Boyce Johnson je iskal povsod pomoči. Podal se je v New York v Rooseveltovo bolnico in različni specijalisti so se producirali na njem, a doslej zaman. Zamorec se „pere“ in postaja z vsakim dnem bolj bel in ne bo dolgo, ko bo dal črnim rojakom slovo in bo postal renegat — belokožec.

Bavarski kralj Oton. O umobolnem bavarskem kralju Otonu I. se pač malo govori po svetu in niti v njegovi domovini na Bavarskem ne mnogo. Kajti usoda tega kralja je pač najžalostnejša vseh vladarjev. Oton I. brat kralja Ljudovika II., ki je končal pred nekaterimi leti svoje življenje s tem, da se je utopil v vodah grajskega jezera, je od svojega rojstva umobolen, vender je določen za vladarja Bavarske po tozadavnem kraljevem zakonu bavarskem. Vladarske posle vodi in je torej pravi kralj Bavarski princ Luitpold I., oče Ljudovika, soproga avstrijske princezinje Gizele, hčere našega cesarja. O umobolnem Otonu pa je prišlo nedavno v javnost to-le: Kralj Oton je neozdravljivo bolan, kajti poleg blaznosti je močno bolan tudi na ledicah in ta bolezen mu vzame življenje prav gotovo že v dveh letih. Na žlezah je opazovati od časa popolno mrtvost in izbrati je umetnih sredstev, da se oživi delovanje srca. Ta sredstva se dajo kralju v mrzlih jedilih. Ker je kralj vsled negibnega življenja silno obledel, se je bati tudi, da se ga prime vodenica. Spi in je pa jako neredno. Večkrat povzije jedi s pravo voljo, poželjivostjo in jih jemlje postrežniku kar iz rok, večkrat pa se jedi po več ur niti dotakne ne. Zlasti o zadnjem času skoro ničesar več ne povzije in z zvijačo mu morajo podajati hrano. Notranja bolezen povzroča kralju velike bolečine, kar kaže v svojem razburjenju. Zdravniki imajo z njim jako težko stališče, ker se ne pusti niti dotakniti. Znamenito je, da se kralj Oton pri poskusih zdravnikov približati se mu, zna istim izviti z nepopisno prefriganostjo. Sploh se ob napredovanju telesnih bolezni, množijo zdravi trenotki, kar priča, da je začel spoznati mnogo oseb iz njegove mladosti, katerih prej ni poznal. Seveda k pravemu duševnemu zdravju ne pride nikoli. Tak je bavarski kralj blazni Oton I.

Velika vročina v Severni Ameriki ne odneha. Predvčerajšnji dan je bil v 31 letih najtoplejši dan. Vročina je tolika, da se je asfaltni trotoar stopil. Mnogo oseb je vsled prevelike

vročine umrlo. Meteorologi pravijo, da bo tolika vročina trajala še tri tedne.

Najnovejše vesti.

Iz Kranja se nam poroča: Gosp. K. Šavnik je bil sinoči izvoljen za župana. Od 26 navzočih občinskih odbornikov je dobil 21 glasov.

Imenovan je za rednega učitelja na gimnaziji v Kranju g. Felic. Aprisnik iz Trsta.

Za Kropo je dovolila osrednja vlada na Dunaju 6000 K začasne podpore.

Slovenski izdelovalec klišejev. Črkostavcu Antonu Gregorcu v Celovcu je deželni zbor kranjski dovolil 600 K podpore, v svrhu obiskovanja zavoda za izdelavo klišejev.

Svarilo. C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani razglasa, naj se mladoletnemu Jožefu Streharju iz Ljubljane ne zaupa nič in ne posojuje. Gosp. Josip Weibel, J. Spreitzerja naslednik pa izjavlja, da pri njem do sedaj službojoči komptoirist g. Viljem Tuma ni pooblaščen na njegov račun kaj vzeti ali njegove račune vsprejemati.

Hilsner se je hotel včeraj umoriti. Obesil se je na tanko vrh. Ko ga je paznik opazil, bil je že precej trd, vender se je z drgnjenjem posrečilo spraviti lopova v življenje. Ne ve se, kje je Hilsner dobil vrh, ve se pa, da so ga hitro z veliko skrbjo (!) prenesli v bolnico.

Buri so pri Petersburgu razstrelili angleški vlak v zrak. Mnogo Angležev je mrtvih. To je prvi tak slučaj na severni strani.

GLASNIK.

Delavske drobtine.

Jutri na — Šmarno Goro! Jutri priredi „Slovenska krščanska socijalna zveza“ izlet na Šmarno Goro. Ob 10. uri dopoldne bode bral na Gori sv. mašo g. dr. Krek, ob 1. uri popoldne pa se priredi na planinci ljudska veselica ob prosti vstopnini. Preskrbljeno je za izvrstno zabavo.

Bohinjska železnica in delavci. Z Jesenic se nam piše: Pretečeni teden se je torej začel kopati predor skozi Karavanke. Delavci prihajajo od blizu in daleč popraševati po delu; toda ne sprejmejo se. Zakaj ne? Sedaj se vrše šele pripravljala dela; raznim podjetnikom se bodo oddala šele čez nekaj mesecev. Dosedaj je na Jesenicah provizorična „c. kr. ekspozitura za tracinanje.“ Vse delo od Bohinja do Karavank vodi c. kr. nadzornik železničnega ministerstva g. Leopold Fritz; v delu pa je samo do 100 delavcev domačinov. Ko bodo pripravljala dela dokončana, tedaj se bo delalo nekako v sedmih sekcijah; delo se odda stavbenim podjetnikom, in v vsaki sekciji bodo rabili do 4000 delavcev, toraj od Trsta do Dunaja do 30.000 delavcev. Do tega letos seveda še ne bo prišlo. Časopisi, katerim je blagor naših delavcev pri sreči, so naprošeni, to ponatisniti, posebno primorski; kajti za delo prihajajo popraševati celo iz Istre (Čičerije). Častiti bralci naj tudi opozore svoje rojake, ki se odpravljajo za delo popraševati, da za sedaj delajo zastoj dolgo pot. Ko bodo kaj več delavcev rabili, bomo drage volje pravočasno naznanili. Kdor se pelje proti Trbižu, že lahko opazuje 1/2 ure nad Jesenicami, kako se vzdiguje od Ročice sem železniški nasip. Toda 8 km. skale kedaj bodo pač podrte?

Pomočno blagajno kmečkih poslov in delavcev ustanovili so letos na Ogerskem. Blagajna za svoje vdeležence jako dobro skrbi. Pomagala je že letos 162 ponesrečencem. Največ nesreč pri poljedelskih poslih dogaja se pri postrežbi konj, nadalje pri delu s poljskimi stroji. Zavod posluje točno, naglo in pošteno, kar je tudi vzrok, da poljski delavci v velikem številu zavodu pristopajo. Tudi avstrijskim poljskim delavcem bi tak zavod nič ne škodoval.

Velika slavnost hrvatskega delavstva se je vršila preteklo soboto in nedeljo v Varaždinu. Delavsko pevsko društvo „Vienac“ je blagolovilo svojo zastavo. Slavnosti je prisostvovala tudi

deputacija „Slov. kršč. soc. zveze“ z zastavo. Hrvatje so Slovence navdušeno sprejemali, Hrvatice so natrosile na slovensko deputacijo cele kupe najlepših cvetk. Vsa slavnost je bila priča nerazdružnega pobratinstva mej hrvatskim in slovenskim delavstvom. Slovenski govorniki so zagotavljali brate Hrvate, da je misel o hrvatsko sloveniki vzajemnosti že globoko prodrla mej slovensko ljudstvo. Hrvatje so slovenske govornike mej velikanskimi ovacijami nosili po dvorani. Le prekmalu je prišla ura ločitve. Z solzami v očeh smo se poslovili. Hrvatje so slovensko deputacijo spremili na vozev do dravskega mostu, kjer smo si še jedenkrat segli v roke ter si zagotovili, da moramo naši domovini z vzajemnostjo hrvatsko-slovensko priboriti lepših časov in da naj slovenski in hrvatski delavec, katera veže ista kri, ista vera, in proti katerim se bore isti sovražniki, nevstrašeno razširjata to misel mej ljudstvom. Vodnik naše vzajemnosti bodi znamenje križa, pod katerim so združeni Hrvatje in Slovenci pri Sisku pobili skupnega sovraga. Ob strani hrvatskega delavstva ostane slovensko delavstvo v nerazdružni zvestobi pod zastavo sv. Mihaela, ki je premagal vse vrage!

Izredni občni zbor „Kat. slov. delavskega društva“ v Podgori. Delavski shod v Podgori v nedeljo dne 30. junija je bil naravnost sijajen. Udeležba je bila ogromna, kar priča o zavednosti naših delavcev. Točno ob 4. uri je začelo zborovanje. Šola se je napolnila. Gospod kaplan Ličan je kot namestnik predsednika dr. Jos. Pavlica, ki je obolel, otvoril zborovanje ter predlagal kot častnega predsednika zboru domačega dušnega pastirja g. Goloba. K besedi se oglasi najprej dr. A. Pavlica. Za njim se oglasi sobrat Valentin Sešol iz Stražic št. 4., tvorniški delavec. Predlaga, naj današnji občni zbor sklene pridobiti si društvenega zdravnika za tiste društvenike, kateri ne delajo po tvornicah ali v takih krajih, ker imajo že svojega zdravnika. Zdravnik mora dati vsakemu, predno dobi podporo, spričevalo, da je bil res bolan in od kdaj do kdaj, da je bil nesposoben za delo. Vsak slučaj treba nemudoma naznaniti zdravniku. Predlog je bil sprejet enoglasno. Dalje predlaga, da društvo prispeva 20 K v pokritje pogrebniških stroškov za unrlimi društveniki. Tudi ta predlog je bil z odobravanjem sprejet enoglasno. Ta dva sprejeta predloga pomenjata lep napredek v društveni organizaciji. Nato je govoril sobrat Matevž Bernik, tvorniški delavec, odbornik delavskega društva in poverjenik. Izrekel je zahvalo gosp. monsignoru Wolfu in predsedniku dr. Jos. Pavlici za prireditve procesije na sveto Goro, ki se je vršila na občno zadovoljnost. Priporočal je sobratom posvečevanje nedelj in praznikov. Obsojal je kvartanje po krčmah, s katerim ubogi delavci ob nedeljah vse zapravijo, kar so si med tednom s trdim delom prislužili. Krčme bi morale biti ob 10. uri zvečer zaprte. Govor sobrata Bernika je bil osoljen z raznimi dovtipi, ki so vzbujali mnogo smeha. Na koncu je žel občno pohvalo. Za njim nastopi društveni predsednik in poverjenik g. Jan. Lovišček, delavec v Gorici. V rokah drži „Slovenski List“, iz katerega čita odlomke iz uvodnega članka o nalogi in dolžnosti žene. K vsakemu odlomku poda svoje dobro premišljene opazke. Izrazi željo, da bi se ustanovilo katol. žensko delavsko društvo. Burni živio-klici so bili na koncu govora sobratu Loviščeku zaslužno plačilo. K besedi se oglasi g. kaplan Ličan. Razloži, kako se je vodstvo „Slov. kat. delavskega društva“ potegovalo za delavce ob zadnjem štrajku v podgorski papirnici. Predlaga, naj občni zbor izreče g. dr. Gregorčiču javno zahvalo, kar je bilo navdušeno sprejeto. Tako smo preživeli krasen dan v bližnji Podgori! Bog daj, da bi seme, ki smo je sejali, bogato rodilo. Taki shodi so zelo potrebni. „Slovensko kat. del. društvo“, katero se bo v najkrajšem času preorganiziralo in poživilo postrokovnih oddelkih, bo od zdaj naprej prirejalo po vsej goriški deželi shode. Po takih shodih se širi omika in izobrazba, se pobijajo kriva načela in se poživlja katoliška zavest. Naprej!

„Glas Naroda“. Opozorili smo že, da prične danes glasilo hrvatske neodvisne delavske organizacije „Glas Naroda“ izhajati kot tednik. Pro-

simo vsa naša društva, naj si ga nujno naroče. Cena mu je za celo leto le 6 kron. Naslov „Glas Naroda“, Preradovičeva ulica št. 29 v Zagrebu.

Iz Idrije. (Naše romanje na Žalostno Goro.) Kakor vsako leto, tako je tudi letos priredila „Kat. del. družba“ romanje na Žalostno Goro. Na praznik sv. Petra in Pavla ob 8. uri zjutraj so se odpeljali romarji, 141 po številu, pod vodstvom g. kateheta Fr. Oswalda na 8 vozeh od doma. Tu smo videli, kako se pod katoliško zastavo lahko družijo priprosto ljudstvo in odlično občinstvo. Vsem je z obrazov odsevalo veselje, ker se jim je ponudila lepa prilika iti z malimi stroški na slavno božjo pot, in so se poleg tega nadejali tudi prijetne zabave. Po kratkem odmoru v Logatcu, odpeljali smo se proti Vrhniku, kamor smo dospeli okoli 3. ure popoldne. Vozovi so se ustavili pred „Katoliškim domom“, kjer je bilo za romarje pripravljeno skupno kosilo. Neznosno vročino je potem pohladih polhleven dež, kateri je pa do polu 5. ure, ko smo odhajali dalje, zopet pojenjal. Vozili smo se sedaj mimo nekdanjega samostana Bistre, skozi Borovnico proti Žalostni Gori. Pri znamenju v vasi Prevale je romarje vsprejel č. g. župnik preserski dr. Čekal ter jih potem med veselim pritrkavanjem vodil po hribu Žalostne Matere Božje. Takoj po prihodu so bile pete litanije z blagoslovom, nato pa spovedovanje. Po skromni večerji v gorski mežnji so se podali romarji k počitku. Večina romarjev se je morala sicer zadovoljiti s trdo klopjo ali ležiščem v mrvi; toda zadovoljnosti ni to prav nič kalilo. V nedeljo ob 7. uri zjutraj je bila pridiga in potem peta sveta maša z dvema blagoslovoma, katero je daroval g. katehet Fr. Oswald; med sv. mašo pa je bilo skupno sv. obhajilo. Ob 9. uri so se romarji poslovili od Marije s petimi litanijami ter potem odšli pod hrib; tu so že vozovi čakali, da so jih odpeljali zopet proti Vrhniku, kjer bilo naročeno skupno kosilo. Pri tej priliki moramo pohvaliti g. gostilničarja v „Kat. domu“, ker nam je preskrbel dobro in ceno kosilo ob točni postrežbi. Popoludan pa je bil odločen kratki zabavi. Tamburaši vrhniškega „Katoliškega rokodelskega društva“ so priredili združeno s pevskim zborom in z diletanti kat. del. družbe iz Idrije v dvorani „Katoliškega doma“ veselico v korist knjižnici „Katoliškega bralnega društva“ na Vrhniku. Obširna dvorana in vsi hodniki so bili polni izbranega občinstva, ki je z zanimanjem sledilo krasno proizvajanim godbinim in pevskim točkam ter vrlo dobro predstavljanemu igrokazu „Povišana najemščina“. Osobito nas je presenetilo precizno in fino igranje vrhniških tamburašev pod vodstvom č. g. kapelana Fr. Bernika. Smelo trdimo, da tako krasnega in nežnega tamburanja še nismo slišali. „Kat. rokod. društvo“ vrhniško je lahko ponosno, ker ima tako izborno izvežban tamburaški zbor. Tudi pevski zbor „Kat. del. družbe“ iz Idrije je pod vodstvom g. učitelja A. Šabeca izvrstno rešil svojo nalogo. Koncem ne smemo pozabiti diletantov „Katoliške del. družbe“ iz Idrije, ki so pod vodstvom g. tajnika Iv. Brusa prav izborno predstavljali preje imenovani igrokaz ter želi za svoj trud obilno pohvalo. Obe društvi — vrhniško in idrijsko — ste pokazali, da imate v sebi življensko moč, moč, katera premaga vse ovire in katera mora enkrat zmagati! — Po končani veselici je prišla ločitev; bila je težka, kakor kadar se poslavlja brat od brata. Kat. rokodelsko društvo vrhniško z zastavo, preč. duhovščina, gospoda in nepregledna množica gostoljubnega

občinstva vrhniškega trga je stala pred „Katoliškim domom“, ko so se romarji — izletniki pripravljali na odhod. Romarjem v slovo in pozdrav sta govorila č. g. dekan L. Gantar in č. g. kapelan Fr. Bernik, za gostoljubni sprejem in prijetno zabavo pa sta se zahvalila g. katehet Fr. Oswald in g. učitelj A. Šabec. Ko so idrijski pevci zapeli ob vzožju zastave še dve pesmi v slovo, začeli so se vozovi med gromovitimi živjoklici premikati proti Logatcu. Idričanje so se odpeljali z različnimi čuti v svojih srcih. Z veseljem jih je navdajala lepo opravljena božja pot in prijetna zabava na Vrhniku, a žalostilo je pa tudi vsakega, ker se je moral tako hitro ločiti od blagih bratov, Vrhničanov. Bodi jim za bratski vsprejem izrečena na tem mestu še enkrat najsrčnejša zahvala!

Stavka v „črni tovarni“. Južna železnica ima v Zalogu svojo kuhalnico in napojilnico za železniške prage. Vsled slabega postopanja z delavci, so v tej tovarni pričeli te dni stavko.

Velik štrajk v Pittsburgu. Reuterjeva pisarna javlja: Ker se vodstvi ameriške družbe za izdelovanje jeklenih ploščevin in ameriške družbe za izdelovanje jeklenih obročev, kateri dužbi ste v tesni zvezi z „United states Steel Corporation“, branili ustreči zahtevam delavcev, je centralno vodstvo delavske zveze proglasilo štrajk. Skupno število štrajkujočih delavcev na raznih krajih se ceni na 35.000. Vendar se resnično razširjenje štrajka pokaže še-le v nekoliko dneh.

Na prodaj je

vrtalno orodje ali sveder,

s katerim se išče premog in ruda pod zemljo.

Poizve se natanko pri g. A. Erzinnu, trgovcu s premogom v Ljubljani, Poljanska cesta št. 57.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristo samo v znanih izvornih zavitkih).

Jutri, dne 7. julija 1901

izlet „Slovenske krščansko-socijalne zveze“
na Šmarno Goro.